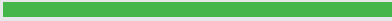

KASE

ФЬЮЧЕРСТЕРГЕ КІРІСПЕ

МАЗМҰНЫ

Базалық актив ұғымы	3
Фьючерстік мәміленің мысалдары	5
Фьючерстердің түрлері және мәмілеге қатысушылардың жайғасымдары	11
Кепілді қамтамасыз ету, вариациялық маржа және маржин-колл ұғымы.....	13
Күндер бойынша вариациялық маржаны есептеуді түсіндіру	15
Фьючерстік мәмілелерге қалай қатысуға болады	20
Тәуекелдер мен ескертулер	21
Қорытынды	
Байланыс	
Жауапкершілікті шектеу	

Фьючерстер әлеміне қош келдіңіз!

Егер Сіз инвестициялауды енді ғана бастасаңыз және фьючерстердің қалай жұмыс істейтіні туралы көбірек білгіңіз келсе, онда бұл брошюра Сіз үшін арнайы жасалған.

Инвестициялық стратегияларыңызда фьючерстерді қалай пайдалануға болатынын жақсырақ түсіну үшін біз Сізге негізгі ұғымдар мен түсініктерге шолуды ұсынамыз.

Кәне, бастайық!

БАЗАЛЫҚ АКТИВ ҰҒЫМЫ

Фьючерстердің қалай жұмыс істейтінін жақсы түсіну үшін негізгі активтің не екенін білу маңызды.

Мысалы, Сіз ұялы телефон сатып алғыңыз келеді.

Телефонның қазіргі бағасы Сізге қолайлы болғанымен, қазір сатып алуға ақша жоқ.

Сіз бір айдан кейін телефонның бағасы көтеріледі деп ойлайсыз.

Бұл жағдайда фьючерстік келісімшарт жасасуға болады, оған сәйкес Сіз телефонды бір айдан кейін **қазіргі бағамен** сатып аласыз.

Осылайша, егер бір айдан кейін телефонның бағасы көтерілсе, Сіз өзіңізді бағаның өсуінен қорғайсыз.

Бұл жағдайда ұялы телефон – негізгі актив.

Фьючерстің базалық активі акциялар, биржалық индекстер, валюта, тауарлар (мұнай, металдар, ауыл шаруашылығы өнімдері), облигациялар және т. б. бола алады.

ФЬЮЧЕРСТІК МӘМІЛЕНІҢ МЫСАЛДАРЫ

Фьючерстердің жеткізілімдік және фьючерстік болатынын айта кетейік.

Енді ұялы телефон фьючерсін пайдаланып, екі қатысушы арасындағы мәміленің мысалын келтірейік.

Мәмілеге қатысушылар – Сіз және Сіздің досыңыз делік. Досыңыз телефонды сатқысы келеді, бірақ Сіз оны бір айдан кейін ғана сатып ала аласыз.

Телефонның ағымдағы бағасы шартты түрде 250 000 теңгеге тең. Сіз досыңызбен телефон сатып алу туралы келісімшарт жасасасыз.

Келісімшарт талаптарына сәйкес, бір айдан кейін Сіз досыңыздан 250 000 теңгеге телефон сатып аласыз.

Бір айдан кейін қайсыңыз ұтатыңызды көрейік

Егер баға көтерілсе	Егер баға көтерілсе
Бір айдан кейін баға 270 000 теңгеге дейін өсті	Бір айдан кейін телефон құны 230 000 теңгені құрады
Келісімшартқа сәйкес Сіз досыңыздан телефонды ескі бағамен 250 000 теңге сатып аласыз	

Фьючерстің арқасында Сіз телефонды ағымдағы/ нарықтық бағадан төмен бағамен сатып алдыңыз

Фьючерстің арқасында Сіздің досыңыз телефон бағасының төмендеуінен өзін қорғады

Сонымен, Сіздің досыңыз Сізге телефонды 250 000 теңгеге сатты

Бұл ретте нақты нарықтық баға 270 000 теңгені құрайды

Бұл ретте нақты нарықтық баға 230 000 теңгені құрайды

Бұл Сіз үшін тиімді сатып алу, өйткені 20 000 теңге үнемделді!

Өкінішке орай, Сіз 20 000 теңге артық төледіңіз

Ал Сіздің досыңыз фьючерстік мәміле жасасқаннан кейін болашақта бағаның төмендеуі туралы алаңдамады. Осылайша ол өзінің тәуекелдерін хеджирледі ("сақтандырды").

Сондықтан фьючерстік келісімшарттарды сатып алу мақсаттарының бірі базалық актив бағасының өзгеру тәуекелдерін хеджирлеу болып табылады

Бұл мысал қатысушылардың фьючерстерді базалық активтер бағасының өзгеруіне, бұл жағдайда смартфон бағасының өзгеруіне мәмілелер жасау үшін қалай пайдалана алатынын көрсетеді.

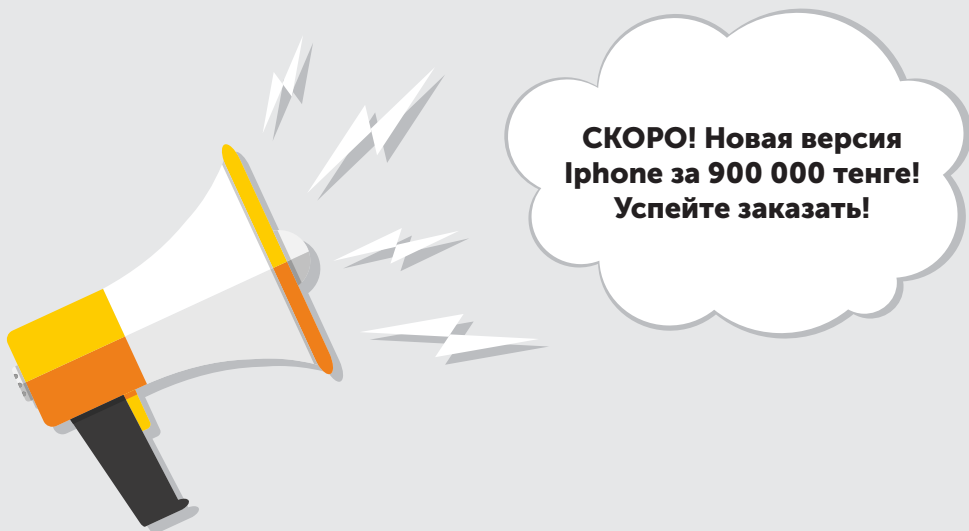
Бұл мысал **жеткізілімді** фьючерстерінің мысалы болып табылады, нәтижесінде досыңыз Сізге телефонды "жеткізді" және Сіз ол үшін төледіңіз.

Фьючерстер екі тарапқа (сатып алушы мен сатушыға) Болашақ күні алдын-ала келісілген бағамен мәміле жасауға мүмкіндік береді. Бір Тарап активті сатып алуға, ал екінші Тарап оны болашақта осы бағамен сатуға міндеттенеді.

Әрі қарай кеттік!

Фьючерстік келісімшарт Сіздің досыңызда телефон болмаса да, Сіз оны сатып алғыңыз келмесе де жасалуы мүмкін

Сіз жай ғана ойнауды – бәс тігуді шештіңіз.

Сіз Iphone-ның жаңа нұсқасын шығару жоспарланып отырғанын естідіңіз делік, ол "X" дүкенінде бір айдан кейін шамамен 900 000 теңге бағамен сатыла бастайды

Сіз бәс тігуді шештіңіз (фьючерстік келісімшарт)

Сіз баға 900 000 теңгеден жоғары болады деп ойлайсыз. Сіз фьючерстерді сатып алушысыз (бағаны көтеруді күтесіз)

Сіздің досыңыз баға төмен болады деп санайды. Ол фьючерстің сатушысы (бағаның төмендеуіне сенеді). Бәс тігу нәтижесінде ұтыс келісілген сома мен "X" дүкеніндегі баға арасындағы айырмашылық болады

Бір айдан кейін қайсыңыз ұтатыңызды көрейік

Егер баға келісімшартта келісілгеннен жоғары болса	Егер баға келісімшартта келісілгеннен төмен болса
"X" дүкенінде телефон 950 000 теңгеден сатыла бастады	"X" дүкенінде телефон 850 000 теңгеден сатыла бастады
Келісімшартқа сәйкес телефонның бағасы 900 000 теңге мөлшерінде белгіленген	
Сіз 50 000 теңге ұтып аласыз (ағымдағы баға – келісімшартта белгіленген баға)	Досыңыз 50 000 теңге ұтып алады (келісімшартта белгіленген баға – ағымдағы баға)
$950\ 000 - 900\ 000 = 50\ 000$	$900\ 000 - 850\ 000 = 50\ 000$ теңге
Бұл Сіз үшін бұл ұтымды мәміле!	Досыңыз үшін бұл ұтымды мәміле!
	Өкінішке орай, Сіздің жолыңыз болмады ...

Бұл мысал есептесу немесе жеткізілімсіз фьючерстің мысалы болып табылады, нәтижесінде телефон "жеткізілмеген".

Қаржы әлемінде мұндай мәмілелер бағаның өзгеруінен қорғану үшін (тәуекелдерді хеджирлеу үшін) немесе болашақта бағаның өзгеруінен пайда табуға тырысу үшін жасалады.

Біздің мысалдарымызда Сіз қазір 250 000 теңге тұратын телефонның бағасы көтеріледі деп алаңдадыңыз немесе сендіңіз. Сіз досыңызбен бір айдан кейін ол телефонды 250 000 теңгеге сатады деп келістіңіз.

Егер бағалар бір айдан кейін көтерілсе, Сізде келісімшартта белгіленген баға – 250 000 теңгеге сатып алу туралы уағдаластық болады.

Фьючерстік келісімшарт негізінен біраз уақыттан кейін өзекті болатын баға туралы келісім екенін түсіну маңызды.

Сіз болашақ бағаны бекіту үшін фьючерстік келісімшартты пайдалана аласыз, өзіңізді ықтимал өзгерістерден қорғай аласыз. Егер базалық активтің бағасы (мысалы, телефондар) көтерілсе, Сіз келісімшарттан ескі бағамен сатып алып, ақшаны үнемдейсіз.

Бұл бағаның күтпеген өзгеруінен "сақтандыру" сияқты. Сіз өзіңіздің бағаңыздың қазірдің өзінде бекітілгенін біле отырып, шығындарыңызды тыныш жоспарлай аласыз.

! Тағы бір нюанс: фьючерстік мәмілелер тек Биржада жасалады.

Сондықтан фьючерстік мәмілелерді тек досымен ғана емес, басқа қатысушылармен де жасауға болады, ал биржалық механизмдердің арқасында фьючерстік есеп айырысулар автоматты түрде және екінші тарап мәміленің өз бөлігін орындамау қаупі минималды болады

ФЬЮЧЕРСТЕРДІҢ ТҮРЛЕРІ ЖӘНЕ МӘМІЛЕГЕ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ЖАЙҒАСЫМДАРЫ

Телефон сатып алу және жаңа телефонның алдағы сатылымына бәс тігу мысалында Сіз айырмашылықты көрдіңіз. Бірінші жағдайда Сіз телефон сатып алдыңыз, екінші жағдайда Сіз ақша ұтып алдыңыз немесе жоғалттыңыз.

ОСЫЛАЙША СІЗ МЫНАДАЙ ФЬЮЧЕРСТЕРДІҢ БАР ЕКЕНІН БІЛДІҢІЗ:

Жеткізілімді

Бұл болашақта бір нәрсені жеткізу туралы фьючерстік келісімшарттың бір түрі

Бірінші мысалда Сіз досыңыздан бір айдан кейін телефон сатып алдыңыз.

Жеткізілімді фьючерстер жағдайында Сатушы орындау кезінде тауарды сатып алушыға жеткізуге міндеттеме алады, ал Сатып алушы тауарды төлеуге міндеттеме алады

Мысалы, егер екі тарап мұнайға жеткізу фьючерстерін жасаса, онда келісімшарт аяқталғаннан кейін бір Тарап нақты мұнайды жеткізуі тиіс, ал екінші Тарап бұл мұнайды қабылдап, келісімшарт талаптарына сәйкес төлеуі тиіс согласно условиям контракта

Яғни, келісімшарт мерзімі аяқталғаннан кейін тұлғалық актив жеткізіледі

Есеп айырысу

бұл активтің тұлғалық жеткізілімі болмайтын фьючерстік келісімшарттың бір түрі

Екінші мысалда Сіз досыңызбен "бәс" жасадыңыз. Телефонды тасымалдаудың орнына, Сіз жай ғана келісілген және телефонның бағасын белгілі бір күнге салыстырасыз (біздің мысалда бір айдан кейін) және айырмашылық ақшамен төленеді

Егер баға көтерілсе, Сіздің досыңыз айырмашылықты төлейді.

Егер баға төмендесе, Сіз айырмашылықты төлейсіз

Бұл жағдайда келісімшартқа қатысушылар бағаның өзгеруіне байланысты ақша ала алады немесе ақша төлей алады

Яғни, келісімшарт мерзімі аяқталғаннан кейін тауарды/активті тұлғалық жеткізбестен бағалар арасындағы айырмашылық есептеледі және төленеді

Фьючерстер нарығында екі жайғасымды алуға болады – ұзақ және қысқа.

САТЫП АЛУШЫ

Ұзақ жайғасым фьючерстік келісімшартты **сатып алу** арқылы ашылады. Осы жайғасымның иесі мәміле жабылған күні базалық активті **сатып алуға*** міндетті.

Бұл позиция базалық активтің **бағасы көтерілген** жағдайда **кіріс** беруі және тиісінше базалық активтің бағасы төмендеген жағдайда шығынға соқтыруы мүмкін.

* есеп айырысу фьючерстері жағдайында жайғасым құнының және базалық актив құнының айырмашылығына байланысты міндеттемелер/талаптар есептеледі

САТУШЫ

Қысқа жайғасым фьючерстік келісімшартты **сату** арқылы ашылады. Осы жайғасымның иесі мәміле жабылған күні базалық активті **сатуға*** міндетті

Бұл позиция базалық активтің **бағасы төмендеген** жағдайда **кіріс** беруі және тиісінше базалық активтің бағасы өскен жағдайда шығынға соқтыруы мүмкін.

Мәселені шешіп көрейік

Инвесторлар акцияға 1200 теңгеден есептесу фьючерстік келісімшарт жасасты және оны келісімшарт аяқталғанға дейін ұстады. Келісімшарт қолданысының соңғы күніндегі акция бағасы 900 теңгеге тең. Сатып алушы мен сатушының қаржылық нәтижесін анықтаңыз.

Шешімі:

Сатып алушы үшін
(бағаның көтерілуіне сенді, ол ұзақ жайғасымды алады)

Сатушы үшін
(бағаның төмендеуіне сенді, ол қысқа жайғасымды алады)

Келісімшарт жасалған кездегі акция бағасы – 1200 теңге
Келісімшарт аяқталған кездегі акция бағасы – 900 теңге

Қаржылық нәтиже: -300 теңге
(шығын)

Қаржылық нәтиже: 300 теңге
(пайда)

! Маңыздысы, Сіз фьючерстік келісімшарттың аяқталуын күтпеуіңізге болады және кез келген күні мәмілені жабуыңызға болады.

Бірақ Сіздің фьючерсіңіз болса, оның бағасы күн сайын өзгереді. Енді біз кепілдік қамтамасыз ету, вариациялық маржа және маржин-колл сияқты ұғымдарға көшеміз.

КЕПІЛДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ, ВАРИАЦИЯЛЫҚ МАРЖА ЖӘНЕ МАРЖИН-КОЛЛ ҰҒЫМЫ

Фьючер бойынша кепілдік қамтамасыз ету (КҚ) — бұл мәмілеге қатысу үшін фьючерстерді сатып алушы мен сатушы салуы керек белгілі бір сома.

КҚ көбіне "бастапқы маржа" деп те аталады.

Смартфонға фьючерстерінің мысалдарында, егер Сіз фьючерстерді сатып алсаңыз, телефонды сатып алуға/болжамды фьючерстегі айырмашылықты төлеуге ниет білдіргеніңізді көрсету үшін КҚ аударуыңыз керек. Фьючерсті сатушы сонымен қатар телефонды сатуға/есептесу фьючерсіндегі айырмашылықты төлеуге дайын екенін көрсету үшін КҚ аударады.

КҚ сомасы келісімшарт құнының белгілі бір пайызы ретінде есептеледі, мысалы 10 %.

Егер екі тарап та өз міндеттемелерін орындаса, онда КҚ келісімшарт орындалғаннан кейін мәміле тараптарына қайтарылады. Алайда, егер біреу өз міндеттемелерін орындамаса, КҚ екінші Тараптың шығындарын жабу үшін пайдаланылуы мүмкін.

КҚ (бастапқы маржа) мәміленің түпкілікті құны емес, керісінше екі тараптың да келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ететін "кепіл" түрі болып табылады. Осылайша, бастапқы маржа ашық жайғасымдар бойынша міндеттемелердің орындалуына кепілдік беру функциясын орындайды.

Сіз шоттағы ақшаның әрқашан КҚ-дан сәл көп болуын қамтамасыз етуіңіз керек. Вариациялық маржаны түсіндірген кезде Сіз неге екенін түсінесіз.

Вариациялық маржа (ВМ) – бұл фьючерстің бағасының өзгеруіне байланысты Сіз күн сайын салуыңыз немесе алуыңыз керек ақша. Вариациялық маржа фьючерстік келісімшарттың ағымдағы және бастапқы құны арасындағы айырмашылықты білдіреді.

Егер базалық активтің бағасы көтерілсе, онда Сіз сатып алушы ретінде ВМ ретінде қосымша ақша аласыз. Егер баға төмендесе, онда Сіз маржин-колл ретінде қосымша кепілдік беруіңіз керек.

Маржин-колл – бұл фьючерстік келісімшартты сақтау үшін брокердің шотты толтыру туралы талабын тудыратын Вариациялық маржаның теріс мәні.

КҮНДЕР БОЙЫНША ВАРИАЦИЯЛЫҚ МАРЖАНЫ ЕСЕПТЕУДІ ТҮСІНДІРУ

Сіз және Сіздің досыңыз келесі шарттармен фьючерстік келісімшарт жасасып жатырсыз делік:

Саны – X компаниясының 500 дана акциясы,

Акция бағасы – 100 теңге,

КҚ (бастапқы маржа) – әрқайсысы 5000 теңге.

3 күн ішінде X компаниясының акциялар бағасының өзгеруіне байланысты Сіздің шоттарыңыз қалай өзгертінін қарастырайық.

1-ші күн – фьючерстік келісімшарт жасалған күн

Акциялардың бағасы өзгерген жоқ, келісімшарт құнында өзгерістер жоқ, сондықтан сатып алушы үшін де, сатушы үшін де вариациялық маржа жоқ.

Күн	1 акцияның бағасы (акцияға теңгемен)	Келісімшарт құны (500 акция*100 теңге)	Сатып алушының КҚ (бастапқы маржасы)	Сатушының КҚ (бастапқы маржасы)
1	100	50 000	5000	5000

2 күн

Екінші күні акция бағасы 5 теңгеге өсті, бұл келісімшарт құнын 2 500 теңгеге арттырды. Сатып алушыға вариациялық маржа ретінде 2 500 теңге есептеледі, ал сатушы - 2500 теңге мөлшерінде шығынға ұшырайды.

Күн	Акция бағасы (акция үшін теңге)	Келісімшарт құны (500 акция*100 теңге)	Сатып алушы үшін вариациялық маржа	Сатушы үшін вариациялық маржа	Сатып алушының КҚ (бастапқы маржасы) (фьючерстің бағасы* КҚ %-бен)	Сатушының МО (бастапқы маржасы) (фьючерстің бағасы*КҚ %-бен)
1	100	50 000	-	-	5000	5000
2	105	52 500	+2 500	-2 500	5250 (Келісімшарт құнының 10 %)	5250 (Келісімшарт құнының 10 %) мұнда сатушы қосымша ақша салуы керек

Егер сатушы КҚ ретінде қосымша ақша салмаса, мәміле мәжбүрлі түрде жабылады.

Бұл жағдайда 2 күннің соңындағы қаржылық нәтиже келесідей болады:

Сатып алушы

Сатушы

1) 5000 теңге КҚ қайтару
2) табыс 2 500 теңге (енгізілген КҚ кірісінің 50 %)

2500 теңге шығынды шегергенде КҚ қайтару: 5000-2500 = 2500 теңге (енгізілген КҚ-дан 50 % шығын)

Егер сатушы өз жайғасымынын одан әрі қолдағысы келсе, онда ол КҚ-ны толтыру үшін шотқа қосымша ақша салуы керек, сондай-ақ өзінің ағымдағы шығынын жабуы керек (маржин-колл туындайды).

Сауданы жалғастыру үшін сатушыға қанша ақша салу керектігін есептейік:

- 1) мәміленің бірінші күнінде сатушының шотында КҚ 5000 теңге бұғатталды;
- 2) екінші күні КҚ сомасы 5 250 теңгеге дейін өсті, яғни 250 теңгені қосымша салу керек;
- 3) сатушы 2500 теңге шығынға ұшырағандықтан, бұл шығын КҚ сомасынан шегеріледі.

Нәтижесінде: теңге мәмілені жалғастыру үшін сатушы (5000-2500) +250=2750 енгізу қажет.

Біз бұрын жазғанымыздай, брокер маржин-колл жағдайында жайғасымды мәжбүрлеп жабады деп алаңдамау үшін шотта әрқашан мәміленің бірінші күніндегі КҚ мөлшерінен сәл үлкенірек болуы керек.

Сатушы шотты толтырған жағдайда мәміле жалғасқан жағдайда 2 күннің соңындағы қаржылық нәтиже былай болады:

Сатып алушы		Сатушы	
КҚ ретінде бұғатталған сома	Бос қалдық	КҚ ретінде бұғатталған сома	Бос қалдық
5000 (1 күннің КҚ) + 250 теңге (BM есебінен бұғатталады)	2500 (BM) - 250 (КҚ толықтыруға)	5000 (1 күннің КҚ) - 2500 (2 күннің шығынын жабу үшін КҚ-дан шегеріледі) + 2750 (сатушының КҚ толықтыру және шығынды жабу)	0
5250 теңге	2250 теңге	5250 теңге	

3 күн

Үшінші күні акция бағасы 3 теңгеге төмендеді, бұл келісімшарт құнын 1 500 теңгеге азайтты. Сатып алушы вариациялық маржа ретінде 1 500 теңге мөлшерінде шығынға ұшырайды, ал сатушы 1 500 теңге пайда алады.

Күн	Акция бағасы (акция үшін теңге)	Келісімшарт құны (500 акция*100 теңге)	Сатып алушы үшін вариациялық маржа	Сатушы үшін вариациялық маржа	Сатып алушының КҚ (бастапқы маржасы) (фьючерстің бағасы* КҚ %-бен)	Сатушының МО (бастапқы маржасы) (фьючерстің бағасы* КҚ %-бен)
1	100	50 000	-	-	5000	
2	105	52 500	+2 500	-2 500	5250 (Келісімшарт құнының 10 %)	5250 (Келісімшарт құнының 10 %) сатушы қосымша ақша салды
3	102	51 000	-1 500	1 500	5100	5100

Үшінші күні сатып алушы шығынға ұшырайды, өйткені фьючерстің бағасы төмендеді, бірақ оған шотты толтырудың қажеті жоқ, өйткені ол мәміледен екінші күні табыс тапты (BM2 күн 2500-BM3 күн 1500=1000 теңге).

Сатушы BM түрінде 1500 теңге табыс алады.

Мәміле 3 күні жабылған жағдайда қаржылық нәтиже келесідей болады:

Сатып алушы	Продавец
1) 5000 теңге КҚ қайтару 2) табыс: 5000 теңге +2500 теңге (2 күннің BM) –1500 (3 күннің шығыны)	5000 теңге (КҚ) -2500 теңге (2 күннің BM) +1500 доход (3 күннің BM)
1000 теңге (енгізілген КҚ-дан 20 % кіріс)	4 000 теңге Сатушы 5000 теңгенің орнына 4000 теңге алады. Қорытынды шығын 1000 теңгені құрайды (енгізілген КҚ-дан 20 %)

Мәміле жалғасқан жағдайда 3 күннің соңындағы қаржылық нәтиже келесідей болады:

Сатып алушы		Сатушы	
КҚ ретінде бұғатталған сома	Бос қалдық	КҚ ретінде бұғатталған сома	Бос қалдық
5000 (1 күннің КҚ)	2500 (2 күннің BM)	5000 (1 күннің КҚ)	1500 (3 күннің BM)
+ 100 теңге (2 күннің BM-дан 2500 теңге бұғатталады)	- 100 (КҚ толықтыруға) - 1500 (3 күннің BM)	+ 100 теңге (3 күннің BM-дан 1500 теңге бұғатталады)	- 100 (КҚ толықтыруға бұғатталады)
5100 теңге	900 теңге	5100 теңге	1400 теңге

*Жоғарыда аталған барлық есептеулер вариациялық маржаны есептеу процесін түсіну үшін жеңілдетілген түрде есептелді.

Осылайша, Биржа күн сайын мәміле жабылғанға дейін мәмілеге қатысушылардың ұтысын/ұтылысын есептейді.

Фьючерстік мәмілеге қатысушылар келісімшарт мерзімі аяқталғанға дейін жайғасымды ашық ұстай алады немесе келісімшарт аяқталғанға дейін кез келген күні мәмілені жаба алады.

Күн сайын олардың шоттары бойынша қаражат қозғалысы болады: Биржа ағымдағы ұтысты есептейді немесе ағымдағы шығынды есептен шығарады. Ол әр сауда-саттық сессиясының қорытындысы бойынша ағымдағы ұтыстар мен ұтылыстарды анықтайды.

Егер базалық активтің бағасы Сіз күткеннен қарама-қарсы бағытта қозғала бастаса, Сіздің жайғасымыңыз шығынға ұшырауы мүмкін, бұл қосымша ақша салуды қажет етеді (маржин-колл туындайды). Бұл Сіздің шоттарыңызда шығындарды жабу үшін әрдайым жеткілікті қаражат болуы үшін жасалады.

Маңыздысы: маржин-колл – қосымша шығындар емес, кепіл ретінде шотта уақытша бұғатталатын сома. Егер Сіздің жайғасымыңыз пайдалы болса, келісімшарт жабылғаннан кейін маржин-колл сомасы Сізге қайтарылады.

ФЬЮЧЕРСТІК МӘМІЛЕЛЕРГЕ ҚАЛАЙ ҚАТЫСУҒА БОЛАДЫ?

Фьючерстік келісімшартты Биржаның мүшесі болып табылатын брокерлік компаниялар арқылы ғана жасауға болады.

Сондықтан фьючерстік сауданы бастаудың АЛҒАШҚЫ ҚАДАМЫ – KASE сайтында ұсынылған тізімнен брокермен келісім-шарт жасасу <https://kase.kz/ru/membership/>

және туынды қаржы құралдар секциясының қазіргі мүшесі болып табылады, содан кейін брокер Сіздің атыңызға шот ашады

ЕКІНШІ ҚАДАМ – шотты толтыру

Мерзімді нарықта сауда-саттық жасасу үшін брокер Сізге ашатын шотқа ақша аудару қажет.

ҮШІНШІ ҚАДАМ – брокерге сатып алуға/сатуға өтінім беру

Мәмілелерді брокер Сізден алынған клиенттік тапсырыстар негізінде Биржада жасайды. Брокер Сізге клиенттік тапсырыстарды, бұйрықтарды және басқа да бұйрықтарды қандай формада қабылдайтынын айтады.

ТӘУЕКЕЛДЕР МЕН ЕСКЕРТУЛЕР

Фьючерстердің тәуекелдері кепілдік қамтамасыз етуді жоғалту мүмкіндігінде: егер бағалар Сіздің болжамдарыңыздан кері бағытта қозғалса, Сіз КҚ-ның бір бөлігін немесе барлығын жоғалтуыңыз мүмкін.

Фьючерстік сауда қауіпті болуы мүмкін және барлық сауда-саттық пайдамен аяқталмайды. Сіздің жайғасымыңызды бақылау және қаражатты жоғалтуға дайын болу маңызды.

Фьючерстік сауда нарық пен инвестициялық стратегияларды жақсы түсінуді талап етеді. Білмегеннің салдары қателіктер мен шығындарға әкелуі мүмкін.

ҚОРЫТЫНДЫ

Сонымен, Сіз мынаны білдіңіз:

фьючерс – бұл болашақта базалық активті алдын ала белгіленген бағамен сатып алу/сату келісім-шарты.

фьючерстерді сатып алушы — бұл бағаның өсуін күтетін мәмілеге қатысушы. Мәміледе ол **ұзақ жайғасымды** алады.

фьючерстерді сатушы – бағаның төмендеуіне сенетін мәмілеге қатысушы. Мәміледе ол **қысқа жайғасымды** алады

Фьючерстер мынадай болады:

жеткізілімді, нәтижесінде фьючерстік келісімшарт мерзімінің соңында базалық активтің тұлғалық жеткізілуі орын алады

есептесу, нәтижесінде тараптар базалық активті жеткізбейді, бірақ келісімшартта көрсетілген баға (келісімшарт бағасы) мен базалық активтің нарықтық бағасы арасындағы айырмашылықты орындау күнінде төлейді

Фьючерстік мәміле жасау үшін фьючерстік жайғасымды ашқан кезде Биржада бұғатталатын **кепілдік қамтамасыз етуді** – ақшалай "кепілді" енгізу қажет.

Сондай-ақ, Сіз **вариациялық маржа (VM)** – бұл фьючерстік бағаның өзгеруіне байланысты күн сайын төлеуге немесе алуға тура келетін ақша екенін білдіңіз және мысалда оның базалық актив бағасының өзгеруіне байланысты күн сайын қалай өзгертетінін көре аласыз.

Фьючерстер тәуекелдерді басқару және нарықтағы бағаның өзгеруінен пайда табу құралы болып табылады. Фьючерстік саудаға қатыспас бұрын, бұл нарықты жақсы зерттеп, оның ерекшеліктері мен тәуекелдерін түсіну керек.

Фьючерстер туралы толығырақ "KASE-дегі фьючерстер" брошюрасынан, сондай-ақ біздің оқу іс-шараларымыздан біле аласыз.

Бұл брошюрадағы ақпарат білім беру мақсатында беріледі және инвестициялық ұсыныс болып табылмайды. Қаржы құралдарының саудасы әрқашан тәуекелмен байланысты және әрбір инвестор өз мақсаттары мен жағдайларын ескере отырып, дербес шешім қабылдауы керек.

БАЙЛАНЫС

 www.kase.kz

 +7 (727) 237 5300 (негізгі)
+7 (727) 237 5320 (Эмитенттермен және инвесторлармен жұмыс департаменті)

 info@kase.kz (негізгі)
customers@kase.kz (Эмитенттермен және инвесторлармен жұмыс департаменті)

 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Байзақов көш., 280,
"Almaty Towers" КФК солтүстік мұнарасы, 8-ші қабат

KASE ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДЕ

 @Kazakhstan Stock Exchange

 @kase.kz

 @Kazakhstan Stock Exchange

 @KASEofficial

 Казахстанская фондовая биржа (KASE)

ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ

"Қазақстан қор биржасы" АҚ назарыңызды аударды:

1. Бұл брошюра ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында операциялар мен мәмілелер жасауға арналған толық нұсқаулық болып табылмайды және бағалы қағаздардың ұйымдық нарығында операциялар жүргізу және мәмілелер жасасу процесінде әлеуетті инвестор тап болуы мүмкін барлық аспектілер мен нюанстарды қамтымайды.
2. Осы брошюрада қамтылған ақпаратты брошюраның оқырмандары және өзге тұлғалар қандай да бір қаржы құралдарын сатып алу немесе сату жөніндегі ұсыныс ретінде бағаланбайды және бағаланбауы тиіс.
3. Биржа да, оның кез келген қызметкері де осы брошюрадағы ақпаратты пайдалану нәтижесінде немесе оған байланысты туындаған кез келген тікелей немесе жанама залалдар (шығындар) үшін жауап бермейді.
4. Биржа брошюрада келтірілген мәліметтерді немесе ақпаратты үнемі жаңартып отыру немесе қайта қарау жөніндегі міндеттемелерді өзіне қабылдамайды, сондай-ақ бағалы қағаздар нарығы мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасындағы немесе Биржаның ішкі құжаттарында баяндалған ережелер мен талаптардағы өзгерістер туралы хабардар ету міндеттемелерін өзіне қабылдамайды.

KASE

www.kase.kz